Է. ՏԱՐԻ 1799 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՇՎԻ 4 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՃՐ. 1 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1307 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՄԷ ԽՐԱՏԻՒՆ ԳԻՏԷ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Յարեկան գումարով	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Երեքամսեայ » »	40
Դուրսը տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներու տարեկան ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրս գրուած լրագրոց համար նախքը Տնօրէնութեան վրայ է Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն ետ լրագրի՝

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՏԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՉԵՒՆՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Լրագրոյս երկուշաբթի աւուր թերթով հաղորդեցինք պաշտօնական անխուսափելի ծանօթութիւնները Ս. Մինդեան տօնի ընդունելութեանց վերայ ի Պարիսարքարան։ Պարագայ մը սակայն մեր աչքին զարկաւ, և կ'ուզենք առանձին ուշադրութիւն հրաւիրել անոր վրայ։ Ուրիշ առիթներով ալ ցոյց տուած ենք պաշտօնական մարմնոց անտարբերութիւնն ու թերութիւնն՝ հանդիսական պարագայից մէջ Ազգին հոգեւոր Պետին շուրջ համախմբուելով՝ իրենց ներկայութեամբ ազգային բարձրագոյն իշխանութեան շուքն աւելցնելու մասին։ Այս անտարբերութիւն սակայն ծայրագոյն աստիճանին հասած էր անցեալ կիրակի Պարիսարքարանի մէջ։ Ներկայացեալ մարմնոց ամենէն փութաջանն էր Քաղաքական Ժողովն, որոյ կողմէ անդամից հագիւ կէսը ներկայ էր։ Կրօնական Ժողովէն դրէթէ ոչ ոք կար, թէեւ նոյն օր Յունաց Ս. Պատրիարքին Դեր. Փոխանորդն եւ Յունաց Ազգ. Վարչութեան պատուիրակութիւնն այցելութեան եկած էին Հայոց Պատրիարքին, որ պէտք ունէր իւր շուրջ տեսնելու հայ եկեղեցականութեան պատկառելի ներկայութիւն մը, և ըստ այսմ տասն եկեղեցականներու մասնաւոր հրաւէրներ ղրկուած էին կանխաւ։ Ո՛չ նուազ դիտելի և վշտալի էր ազգային երեսփոխանաց խմբովին բացակայութիւնն, որովհետեւ աւելի քան հարիւր երեսփոխաններէն հազիւ երեք չորս հոգի կը նշմարուէին ներկայից մէջ, և դատարկութեան ցրտացուցիչ տուները յայնարձակ կը յայտնէր Պատրիարքարանի պաշտօնական դահլիճին մէջ։ Աւելորդ է պաշտօնական և ընկերական ուրիշ մարմնոց բացակայութեան վրայ խօսիլ, քանի որ կարեւորագոյնք այսչափ կը թերանային իրենց պարտաւորութեան։

Ցիրոյ հիւանդութեանց կամ պարզապէս հիւանդութեան երկիւղներուն բաժին մը հաննելէ ետք այս ցաւալի դէպքէ, բաւական բան կը մնայ տակաւին լուրջ մտահոգութեան արժանի։ Ամենք այս անտարբերութիւնը ձեռնպահութիւն կը մեկնեն, որոյ բացատրութիւնը կ'որանեն դժգոհութեան անորոշ զգացման մը մէջ, որ յառաջ կուգայ եղեր հանրային գործոց անյաջող ընթացքէն։ Նոյն օր փոխանակեալ խնդակցութեանց մէջ, պաշտօնական գոհունակութեան ո՛չ նուազ պաշտօնական արտայայտութեանց ներքեւ, կար սակայն փափաք մը լաւագոյն վիճակի մէջ տեսնելու իրերն ու գործերը։ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Ազն. Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեան պատշաճապէս բացատրեց հանրային զգացումն, ըսելով. «Արդարեւ, Բարձրաշնորհ Տէր, Ձեր ամէն ջանքեր չպակուեցան, եւ վերջնական կարգադրութեան կարօտ գաւառական, ներքին և յարաբերական խնդիրք կան, սակայն վստահ եմք որ շնորհիւ մեր օգոստափառ և հայրախնամ Կայսեր և իւր բարձրապատիւ նախարարաց արդարադատութեան, մօտաւոր ապագայի մէջ պիտի իրականանան Ձեր և Ազգին ջերմ իղձերն։ Առայս խնդրեմք որ անվհատ և յուսալից համիւր չարունակել Ձեր աշխատութիւնքն, և մատուցանել յոտս Կայսերական գահոյից Ձեր հօտին ցաւերն ու պիտոյքն, և նոցա դարմանը խնդրել։»

Այս խնդրուածոց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն անշուշտ արժան եղած ուշադրութեամբ ունկն դրաւ, և սահմանադրական Պատրիարքի պարտաճանաչութեամբ պիտի կրէէ և գնահատէ այսպիսի պատշաճ ձեւով արտայայտեալ զգացումներ։ Մեր տարեկան տեսութեան առթիւ եւս կը հաստատէինք թէ անցեալ տարւոյն մէջ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրը չէ թերացած իւր սահմանադրական պարտաւորութեանց, և համերաշխութեամբ գործած է խորհրդատուաց ընտիր մարմնոյն հետ զոր իրեն տուած է Ազգային Ժողովն։ Հաստատ է մեր յոյս թէ նոյն համերաշխութեան մէջ յարատեւելով Ն. Սրբազնութիւն պիտի ամրապնդէ իւր համակրողաց վստահութիւնն և թերահաւատներուն ալ հաւատքը պիտի զօրացնէ։

Բայց այս օրուան խնդիրն այդ չէ։ Ենթադրելով իսկ թէ ոմանց բացակայութիւնը լոկ անտարբերութեան հետեւանք չլիներ այլ նպատակաւոր բան մը ունենար, պէտք է բացարձակ հռչակել թէ պաշտօնական մարմնոց կողմէ այսպիսի դիտումներ ու հայեւներ նշանակութիւն չունին բնաւ, և ազգային իշխանութեան յարգը կատարելու միայն կը ծառայեն։ Այսպիսի պարագայից մէջ այցելութիւնք և քաղաքավարութիւնք լոկ Պատրիարքի անձին չեն մատուցուիր, այլ մանաւանդ պաշտօնին [ու պաշտօնարանին։ Յարգանաց պակասութիւնն արդի Ս. Պատրիարքին միայն չի դպչիր, այլ նոյն իսկ պատրիարքական բարձր Ամենայնոյն։ Համազգի և օտարազգի այցելուք և դիտողք ի՞նչ դաղափար ունեցան մեր վրայ, մեր պաշտօնական մարմնոց վրայ, երբ այնպիսի հանդիսական օր մը տեսան Պատրիարքարանի տխրեցուցիչ ամայութիւն, ուր, աւելի մեծերու անսպասելի օրինակներ զգածեալ, դիւանատանց թղթակցութիւնն անգամ իւր բացակայութեամբ կը փայլէր դրէթէ։ Ազգ. երեսփոխանութեան և վարչական Ժողովոց ու խորհրդոց մէջ յուսանք ո՛չ ոք բաւական պարդամիտ դտնուի առարկելու համար թէ իրենք Ազգին թղթակցութիւն պաշտօնեայն չեն, և կըրնան իրենց անձնական հանդիսաը փնտռել այսպիսի պարագայից մէջ։ Բայց՝ ձրի թէ թղթակցութիւն՝ ազգային ամէն պաշտօն ինչ ինչ պարտաւորութիւններ ունի, զորս զանց ընողներ շատ դէշ ծառայութիւն մը կը մատուցանեն Ազգին՝ ընդունելով պաշտօն մը որուն պատուո՛ց ևեթ նախանձախնդիր են և ո՛չ պարտաւորութեանց։ Զենք չափազանցեր՝ յարելով թէ այս ձրի պաշտօնեաքն Ազգին, երբեմն փոխանք, եկեղեցական և աշխարհական անդամք վարչական Ժողովոց և խորհրդոց, անկարգապահութեան շատ անպատշաճ օրինակ մը կուտան Ազգին թղթակցութիւն պաշտօնէից, կոտրելով յարգն այն ազգային իշխանութեան որոյ արժանապատուութեան ամենէն աւելի իրենք նախանձախնդիր պարտէին լինել։ Երբ երեսփոխանութիւնն իրմէ բխող Պատրիարքին պատուոյն և ազդեցութեան հոգածու չլինի, խնդիր է թէ ազգային շրջանակի մէջ և մանաւանդ անտի դուրս ո՞վ պիտի տանի այդ հոգն, և մինչեւ ո՞ր պիտի իջնէ պատրիարքական ու վարչական այն վարկն որ հոգոր լծակ մ'է շատ մը յարաբերական խնդրոց կարգադրման համար։

Դիտողութիւն մ'ալ, և կը փակենք այս անհաճոյ խնդիր։ Դիտել կը տրուի թէ Դեր. Պատրիարքական Փոխանորդ Հայրն յանուն Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւորաց տուները կը շրջի ի շնորհաւորութիւն Ս. Մինդեան և Զատկի տօներուն։ Կը հաստատենք որ Ս. Պատրիարք Հայրն այսպիսի պատիւ մ'ընէ Ազգէն և Տէրութենէն պատուեալ պաշտօնական անձնաւորութեանց ոմանց, ինչպէս Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետին, Քաղաքական Ժողովոյ Ատենապետին և անդամներուն, ևն։ Բայց այս պատուոյն բոլոր յարգն ու կշիռը պահպանելու համար պատշաճ խորութիւն և զգուշութիւն մ'է դործ պէտք է դրուի, և կամ բոլորովին անխորհրդական պէտք է լինի այն, տեղի չտալու համար անձնական դիւրագրգռութեանց, որոց աբձագանգը կը հասնի մեզ, իբրեւ բացատրութիւն ոմանց դժկամակութեան՝ իրենց քաղաքավարական պարտքն հատուցանելու առ Ամենապատուութիւն։

Մեզ դիտել կը տրուի նաեւ թէ երեւելիք ոմանք, յուզելով Ս. Մինդեան երկրորդ օրն ընկերանալ այն հասարակ մահկանացուաց որք Ազգին պաշտօնական մարմնոց անդամ կը դտնուին՝ առ Ս. Պատրիարք Հայրն իրենց այցելութեան պարտքը կը հատուցանեն առաջին օրն իսկ։ Լաւ է որ ուրիշ անդամ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ որոշ ազդարարութիւն մը ծանուցանէ թէ՝ ինք ո՛ր օր այցելութիւններ կ'ընդունի, և այս անհաւասարութիւնք վերջան միանգամ ընդ միշտ։

Այս դէպքեր ու դժգոհութիւններ, ո՛րչափ եւս փոքր բաներ համարուին, նշանակ են սակայն երկու հակընդդէմ հոսանքներու յոյս կը տատանի զարդիս հայ ընկերութիւնը։ Մին է աղնուապետական հոսանքը, միւսը ժողովրդական։ Միապետական երկրի մը զաւակներն ենք, և Ամիրայութեան յիշատակները չեն մոռցուած դեռ։ Հին Ամիրայութեան մեծացորդաց քով, դրամական և պետական նոր Ամիրայութիւն մը ծլած ծաղկած ուռճացած է իմեզ։ Միւս կողմէ, մեր Ազգին ու Եկեղեցւոյն ժողովրդային աւանդութիւնք և մեր ուսմանց ու ընթերցմանց մեզ տուած ժողովրդասէր գաղափարք աւելի պարզութեան, հաւասարութեան ու անխտրականութեան կը մղեն զմեզ։ Այս է պատճառն որ խարութիւններ որք առաջ բնական կը համարուէին՝ այսօր այլի կը դարնեն։ Այս դժուարութիւնք անխուսափելի են երբ ժողովրդային վարչութեան պատուաստ մը դրուած է աղնուապետական հողի մէջ բուսած ծառի մը վրայ։ Բայց մեր եկեղեցականութիւնը ժողովրդի զաւակ է։ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարքն եւս ժողովրդի զաւակ է։ Եւ ի պահանջել հարկին դէ՛թ եկեղեցականութիւնը պէտք է գիտնայ այնարհային ունայնութիւններէն դէպի վեր բարձրանալ, և Հայ եկեղեցւոյ հին պատուական աւանդութեանց համաձայն վարուիլ Հայ եկեղեցւոյ զաւակաց հետ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՒՐՍԵՐ

Պուլկարիոյ ելմտական և քաղաքական կացութիւնն այս օրերս վերստին ուշադրութեան առարկայ է յԵւրոպա։ Ռուսիոյ բոզքն ուղղեալ էր Պուլկարիոյ արդի կառավարութեան թէ՛ քաղաքական և թէ ելմտական կացութեան դէմ։ Այս առթիւ Ռուսիա իւր դեսպանը դուրս հանեցաւ Պուլկարիայէն։ Անօգուտ չենք համարիր ուրեմն վերջերս տեղեկութիւն մը տալ Պուլկարիոյ հանրային պարտուց վրայ։

Ա. Պուլկարիոյ առաջին պարտքն է Դրամական պարտք։ Պերլինի Դաշնագրոյն 22րդ յօդուածին համեմատ, 50,000 դօրքէ բաղկացեալ դրաւման բանակը զոր Ռուսիա պահեց ի Պուլկարիա եւ յԱրեւ. Բուլղարիայի մին չեւ 1879 ապրիլ, դրաւեալ երկրին ծախիւք կերակրեցաւ ու մատակարարեցաւ։ 1881ին, երբ ռուսեւպուլկարական վէճը սաստկացած էր, Ռուսիա իւր առնելիքը պահանջեց։ Նոյն տարին պայմանագիր մը կնքուեցաւ, որով Պուլկարիա ինքզինք պարտաւոր կը ճանչէր 10,680,258 բուպլի վճարելու, տարեկան 800 հազար բուպլի հատուցմամբ։ Անկէ ի վեր պուլկար կառավարութիւնն այս պայմանն ի դործ դրաւ խղճի մտօք։ Վեց ամիսն անգամ մը 400 հազար բուպլ կը վճարէ Պուլկարիոյ Ազգ. Դրամատան, ուստից մինչեւ 1886 օգոստ. Ռուսիա դրամն առաւ իւր Սոֆիայի գործակալաց ձեռամբ։ Ռուսիա սոյն դրամները նորէն Պալքանեան քաղաքականութեան կը յատկացնէր։ Պուլկար բանակին մէջ ծառայող ռուս սպայից և այլոց մասնաւոր վճարումներկ՝ ընէր։ Ալէքսանդր Իշխանի տապալումէն քիչ յառաջ, ըմբոստ պուլկար սպայք ոմանք Ռուսիոյ հաշուոյն յիշեալ Դրամատունն յանձնեալ գումարէն մաս մ'ընդունած են։ Զօր. Քաուլպարսի անյաջող պաշտօնավարութենէն ի վեր Ռուսիա պաշտօնական ներկայացուցիչ չունի Սոֆիայի մէջ, որով Պուլկարեան Դրամատան մէջ հաւաքեալ կը մնայ Ռուսիոյ հաշուոյն յանձնեալ 2,800,000 բուպլ։

Բ. Պուլկարիոյ միւս պարտքն է Արեւ. Բուլղարիոյ դրամ — Թուրք. 1885 սեպտ.ին, երբ Արեւ. Բուլղարիայի միացումը տեղի ունեցաւ Պուլկարիոյ հետ, Արեւ. Բուլղարի 4,024,828 ֆր. կը պարտէր Թուրքիոյ՝ անվճար տուրքերէն։ 1886 մարտի պայմանագրով, Իշխանապետութիւնն յանձն առաւ այս գումարը վճարել մաս առ մաս ութ տարւոյ մէջ, և այս պայման ճշդիւ ի դործ դրուեցաւ։

Գ. Արեւելեան Բուլղարիոյ հարց։ Այս պարտքն եւս, 2,054,000 ֆր., կանոնաւորապէս կը վճարուի Պուլկարիոյ կողմէ։

Դ. Ռումելիոյ-Վարնայի երկաթուղի Պուլկարիա 1888ին գնեց 53,317,000 ֆր.ի փոխարէն։ Պուլկար կառավարութիւնն 6,540,000 ֆր վճարեց անդլ. բաժնետարց՝ գանձատոմսերու միջոցաւ, որք ամբողջովին կը վճարուին մինչեւ 1890 յուլիս 1, և 46,770,000 ֆր.ի փոխարէն 6 0/0 տոկոսաբեր թուղթեր տրաւ անոնց։

Ե. Պուլկարիոյ վերջին պարտքն է 30 դրամ ֆրանկ փոխառութիւնը Վիեննայի Լէնեռէրպանքէն, որոյ փոխարէն գրաւուած է Զարիպրոտ-Սոֆիա-Վաքարէլի և Պուլկաս-Եամպոլիի երկաթուղիներն։ Այս փոխառութիւն նոր երկաթուղեաց միութեան յատկացեալ է։

Հետեւապէս, Պուլկարիոյ հանրային պարտուց քանակութիւնն այժմ կը հասնի 90 միլիոն 92,000 ֆրանքի, որոյ տոկոսաց և դիւմասի վճարման լիովին կը բաւեն վերոյիշեալ երեք երկաթուղեաց հասոյթք, պուլկար կառավարութեան կողմէ Ազգ. դրամատան յանձնեալ 8,660,904 ֆր.ի դումարն և պետական հողերու եւ հանքերու հասոյթք։ Հօրն տարւոյ մէջ, հանրային պարտքն 11,250,000 ֆր. պիտի պակսի. Արեւ. Բուլղարիի և Վառնայի երկաթուղւոյն պարտուց հատուցմամբ։ Պուլկար Ժողովրդեան վրայ ծանր չեն կշռեր տուրքերը, զի երեք միլիոն հոգւոյ վրայ ուղղակի տուրքն 38 միլիոն 880 ֆր.էն աւելի չէ։

Պուլկարիոյ Իշխանապետութիւնն, 1879ին հաստատեալ, մինչեւ 1889 տարւոյ սկիզբն հանրային հասոյթ ունեցած է 407 միլիոն 518,893 ֆրանք, որոյ 369,703,476 ֆր.ը ծախսելով, 37,812,422 ֆր.ի յաւելեալ հասոյթ ունեցած է, որոյ 27 միլիոնն անվճար տուրքերն են և իրր ինն միլիոնը՝ պատրաստ դրամ։ Հաստատեալ այս առաւելութիւն զարմանալի է այն պատճառաւ մանաւանդ որ Սերպիոյ դէմ պատերազմին համար Պուլկարիա 27 միլիոն ֆր.է աւելի ծախք ըրած է, մինչդեռ այնքան երկաթուղիներէն իւր բաժնին ինկած մասն ինք չինած է, և զինուորական ծախքերն երկրին հանրային ծախուց ամբողջութեան երբորդ մասը կը դրաւեն։

ԴԵՐՄԱՆՔ ԵՒ ՁԵՀՔ

Յունուար 5/17դ. օրը բարեբաստ օր մ'եղաւ Աւստրիոյ համար։ որովհետեւ Դերմանաց և Ձեհաց դարաւոր վէճին դէթ առ ժամանակեայ վերջ մը տրուեցաւ։ Դերմանեցիներ յանձնաժողովը, Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր հաշտարար ազդեցութեան ներքեւ, համաձայնութեան մը յանգեցաւ, զոր խընդութեամբ կ'ողջունեն աւստրեան լրագրիք։ Դերման երեսփոխանք վերստին պիտի անդամակցին Փրկայի նահանգային Ժողովոն։ Պոհեմիոյ կուսակալ և չեհապէր-կղերամիտ Թան կոմսը պաշտօնանկ պիտի լինի։ չէզոք զորապետ մը կուսակալ պիտի անուանի, գերման օդնականով մը։ Դերման կուսակցութիւնն երկու անձինք պիտի անդամակցին Թասֆիֆ կոմսին նախարարութեան։ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր իբրեւ Պոհեմիոյ թագաւոր թագադրութեան խորհուրդն ի բաց պիտի թողուի։ Թէեւ Կայսրն հրամանագրով չպիտի հռչակէ թէ գերաներէնը պաշտօնական լեզու է, բայց Պոհեմիոյ մէջ վարչական և դատական լեզուն դերմաներէն պիտի լինի։ Պոհեմիոյ դերմանական դատարանքն չեհական դատաւորներէն պիտի դատուին և առանձին կառավարիչ պիտի ունենան։ Այս համաձայնութեան փոխարէն, դերման կուսակցութիւնն այլ եւս պիտի դադրի Թասֆիֆ կոմսին նախարարութիւնն հարուածելէ։ Մայրաքաղաքն չեհ կուսակցութիւնը դժգոհ է, բայց երկուց կուսակցութեանց չափաւոր տարբերուն համաձայնութիւնը բաւ կը համարուի հանդարտութիւնը վերահաստատելու Պոհեմիոյ մէջ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, 500 միլիոն ֆրանքնոց ռուսական նոր փոխառութիւնը կատարեալ իրողութիւն մ'է։ Այս անգամ Ռուչիլդ չեն մասնակցիր։ բայց ռուս կառավարութիւնն իրեն պէտք եղած դրամը դարձեալ Ֆրանսայէն հայթայթած է, մեծակակ փոխանակագիր մ'եւս քաշելով Ֆրանսացի ժողովրդեան նորածին ռուսասիրութեան վրայ։ Նոր փոխառութիւնն ստորագրած են Պանք տը Փարի, Քրէդիի Լիոնէ, և այլ ֆրանսական տուներ։ Ռուսիա այս 500 միլիոնը պիտի գործածէ իւր արեւելեան փոխառութեանց մէկ մասին տոկոսը ղեղչելու։ Արեւելեան առաջին փոխառութիւնն 200 միլիոն բուպլի թղթադրամ էր։ երկրորդն՝ 300 միլիոն, երրորդն եւս 300 միլիոն, գումար 800 միլիոն բուպլ, որ ռուսական թղթադրամին արդի արժէքով հաւասար է երկու միլիարդ 175 միլիոն ֆր.ի։ Անոնք 5 0/0 տոկոսաբեր էին, և 49 տա-

---

—)(54)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԷՌԹՈՒԻՏ

—Ես Ֆէյնի Տունը կ'երթամ, գոչեց տոքթորն սպասաւորին, ձին մտրակելով։ Կ'ըսէք թէ հաւանաբար արշալոյսին վերադարձած կ'ըլլամ։

—Շատ ապէկ, պարոն։

Ձին վանդակէն անցաւ և մթութեան մէջ անհետացաւ։

Սէրտոնի եկեղեցւոյն ժամացոյցն հինգ կը զարնէր։ Նոյեմբերի մէջ էին։ Գիշերը խոր խաւար էր։

Ճանբան, Ռընեսիէռ և Լա Հէյշ, միեւնոյն մտածումով ճնշուած, քանի մը հակիրճ բառեր միայն փոխանակեցին։

—Նոր բան մը կա՞յ։

—Ո՛չ։

—Խորհո՞ւրդդ։

—Նոյնը կը մնայ միշտ, եթէ կ'ուզէք։

—Այո՛, կ'ուզեմ։

—Լա՛։ Պիտի տեսնէք թէ որքա՛ն գիւրին պիտի ըլլայ։

Լռեցին։

Տան մօտեցած ժամանակներն, գեղկուհին յարեց։

—Դիւրին պիտի ըլլայ։ Մինակ...

—Ի՞նչ կայ։

—Պէտք է սպասել որ մեռնի։

—Այո՛։ կ'սպասենք։

Բակը կը մտնէին։

—Ձին լուծէն հանելո՞ւ է, հարցուց Լա Հէյշ։

—Ո՛չ, կառատան մէջ կապէ՛։

Եւ մինչ գեղկուհին կը հնազանդէր, բժիշկը տուն կը մտնէր և հիւանդին խուցը կ'ելլէր։

Վիրժինի՝ ծնրադիր, կ'աղօթէր ու կ'արտասուէր անկողնոյն մօտ։

—Լմնցա՞ւ, հարցուց տոքթորը։

—Ո՛չ։ Բայց շատ ծանր է։

—Ցիրաւի։ սակայն, որովհետեւ բան մը մեռնէ ձգելու չէ, վերջին միջոցները փորձենք։

Քուրմեան սատիկ կը տագնապէր, և կըսէր երբեմն, կուրծքն ու փորը ցոյց տալով։

—Կայրի՛, կայրի՛։

Մօրթիներով ներարկութիւն ըրաւ մարմնոյն վրայ, ցաւերը մեղմացնելու համար։

Հիւանդն աւելի հանգիստ երեւցաւ։

Վիրժինի կը շարունակէր արտասուել հեծեծագին։

—Սիրելիս, ըսաւ բժիշկը ցած ձայնով, դու պէտք եղածին չափ քաջասիրտ չես, գիտե՞ս թէ բժիշկը կատարեալապէս կը լքսէ զքեզ։ Աւելի ապէկ կ'ընես եթէ խոհանոց երթաս լաս։

Աղախինը դուրս ելաւ հեկեկալով, ձեռքերն աչացը վրայ։

—Ըսէ՛ Լա Հէյշին որ քովս գայ։ Քու տեղդ թո՛ղ գանուի, եթէ մէկուն պէտք ունենամ։

—Այո՛, պարոն։ Իմ խե՜ղճ տէրս, իմ խե՜ղճ տէրս։

Գրեթէ անմիջապէս յետոյ Լա Հէյշն հասաւ։

Անկողնոյն մօտեցաւ ու հոգեվարը դիտեց։

Նշանացի բան մը հասկցուց բժշկին։

Հէգ մարդը կը մեռնէր մեղմիւ։ չնչառութիւնը կը դժուարանար։

Ցանկարծ դադրեցաւ։ չուչ առնելէ և աչքերն յառեալ ու խաժագոյն մնացին։

—Լմնցա՞ւ, հարցուց Լա Հէյշ։

—Այո՛, մեռաւ։

—Հարկ է անկողնոյն մէջ շտկել մարմինն ու շապիկ մը հագցունել։

—Կարելի՞ եղածին չափ շուտ, վասն զի մարմինը չուտով կը կարծրանայ։

—Ռընեսիէ անմիջապէս։ Ցեռայ...

Եւ աչքերն յառեցան գեղ ի գրասեղանն որուն մէջ դիզուած էր Լա Հէյշի ընդհնչմարած հարստութիւնը։

Այդ վայրկենին դրան սեմին վրայ երեւցաւ Վիրժինի։

—Ի՞նչ լուր, հարցուց։

—Լմնցաւ, պատասխանեց Լա Հէյշ։

Գառաւին հեծկլտանքը վերսկսաւ աւելի բուռն կերպիւ։

—Պէտք է տէրդ հագուեցնել, ըսաւ տոքթորը։

—Ո՛հ, պարոն Ռընեսիէռ, այդ բան ընել չեմ համարձակիր բնաւ։

—Ինչո՞ւ համար։ Իրեն այնքան սիրելի էիր։

—Կը պաշտէի զինքը, պարոն տոքթոր։

—Ուրեմն, այս վերջին պարտականութիւն մըն է կատարելիք։

—Չեմ համարձակիր... մեռելներէն կը վախնամ։

Ու նորէն խոհանոց փախաւ։

Դիպուածը կ'օգնէր երկու թշուառականներուն։

—Ամապարշ՝նք։ ժամանակ կորսնցնելու չի գար։

Եւ ահա երկուքը մէկմէկ կ'ըսկսին սենեկին չորս կողմը, բոլոր անկիւնները խուզարկել։

Ի՞նչ կը փնտռեն։ Բանալիներն այն գրասեղին որուն կողմը կը դառնան, ամեն երկվայրկեան, իրենց նայուածքներ։

Մեռեալը, աչքերը բաց, կարծես գիրենք կը դիտէ տակաւին։

Բայց կարեւորութիւն չեն տար։ Եւ ո՛չ իսկ անոր վրայ կը մտածեն։

Բան մը չեն գտներ։

Քուրմեան հագուստները որմնադարանի մը մէջ կախուած են։

Լա Հէյշն գրպանները կը խուզարկէ։

Ցանկարծ ուրախութեան հիչ մը կ'արձակէ։

—Բանալիներու տրցակ մը գտայ, կ'ըսէ։

Եւ դէպի գրասեղանը կը վազէ։

Բայց, միեւնոյն վայրկենին, սենեակին մէջ ոտնաձայներ կը լսուին։

—Զգուշացի՛ր, կ'ըսէ Ռընեսիէռ ցած ձայնով։

Լա Հէյշն, մէկ ոտքովնով անկողնոյն քով կը ցատքէ և ծնրադիր, ձեռքերը միացուցած ու գլուխը կախ, կ'սկսի աղօթել։

Դուռը կը բացուի։ Քահանայ մը կ'երեւնայ բորբոքով։

Նոքն է։

Իմացած է մէնթիսիէն, որ ինքն ալ դրացիներէն լսած էր, թէ Գ. Քուրմեան մահամերձ է։

Եւ եկած է հիւանդին նուիրել եթէ ուզէ ընդունիլ զայնս կրօնի գերագոյն մխիթարութիւններն ու օժանդակութիւնը։

Ակնարկ մը ուղղելով դէպի անկողինը, իրողութիւնը կ'իմանայ։

Եւ Ռընեսիէռ մէկ խօսքով կը հաստատէ զայն։

—Շատ ուշ է, պարոն երէց։

Քահանայն կը խաչակնքէ մարմնոյն վրայ։ ժամագիրքը կը բանայ եւ մեռելոց աղօթքը կը կարդայ։

Վիրժինի, որ վերադարձած է, կ'աղօթէ անոր հետ։ բայց սեամին վրայ կը կենայ եւ չհամարձակիր դիտել դէմքն իր տիրոջ, արդէն իսկ դեղին մոմի գոյն առած։

Ռընեսիէռ, անդգած, նոքէը կը դիտէ։

Իր որդի՞ն։

Սրտին մէջ ոչինչ կայ որ յուզուի ի տես նորա։ Միակ յուզում մը ունի, այնտեղ պահուած ասելոյն իրեն ազդած յուզումը։

Քահանայն ադօթքն աւարտած է։ կ'երթայ։

Վիրժինի անոր կը հետեւի։ Դուռը կը փակուի վերստին։ Ռընեսիէռ և Լա Հէյշն առանձին կը մնան։

—Նո՛ւռա, կ'ըսէ տոքթորը կարուկ ձայնով մը։

Բոլոր բանալիները կը փոռէ գրասեղանին։

Ո՛չ մին կը բանայ զայն։ Նորէն ամեն կողմ կը խուզարկեն։

Կասաղութիւն մը կը պատէ գիրենք, այդ չնչասպառ խուզարկութեան միջոցին։

Այլ եւս զգուշութիւն ձեռք չեն առներ։ Տակն ու վրայ կը նետեն հագուստները, թուղթերը, գիրքերը, թղթապանակները։

Բանալիներուն պէտք ունին... բանալիներուն, ո՛ր եւ է միջոցաւ։

Երբ քիչ մը խելքերնին գլուխնին կուգայ, մտիկ կընեն՝ բոլորովին գունատ՝ և Լա Հէյշն կ'երթայ տեսնել թէ մի՛ գուցէ Վիրժինին լրտեսէր գիրենք։ Բայց պատասուը լսէն ուրիշ բան չի խորհիր։ Լա Հէյշը կը լսէ անոր ձայնը Քուրմեան ննջասենեկին վրայի խուցէն, ուր ելած է աւելի ազատորէն արտասուելու համար։

Ուրեմն այդ կողմէն փախու բան չիկայ։

Ռընեսիէռ գաղափար մը կ'ունենայ։

—Գրասեղանին բանալին գրասկներէն միայն մէկ ըլլալու է և գրասկներն այս տրցակի մէկ բանալիովը բացուելու են...

—Թերեւս...

Լա Հէյշն կը փորձէ, վերջի վերջոյ կը յաջողի գտնել բանալի մը որ գրասկ մը կը բանայ, ուրիշ բանալի մը որ ուրիշ գրասկ մը կը բանար, յետոյ միւսներն որք յետինները կը բանան։

(Շարունակի)

բիէն գլխամասը վճարելի՝ 500 միլիոն ֆրանքով նախ առաջին փոխառութեան տոկոսը պիտի զեղչուի։ Ամենէն նշանաւոր պարագայն սա է թէ Ռուսիա իւր թղթադրամ պարտքն ոսկեդրամ պարտքի կը վերածէ, օգուտ քաղելով թղթադրամին ժամանակէ մ'ի վեր յարգ դանուելէն։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

Վիլհէլմ կայսր, իբրեւ «ծովակալ բրիտանական նաւատորմի», հեռագիր մը ղրկելով առ Բէմիզրիճի դուքսն, ընդհանուր հրամատար անգլ. բանակի, ցաւ յայտնեց Լորա Նէփիրը Մակտայրի մահուան համար, որոյ զինուորական ընտիր ընտիր ձիրքերը մեծապէս գնահատած էին իւր պապն և հայրը, Վիլհէլմ Ա. և Ֆրէտերիկ կայսերք։

ՍՊԷՆԼԻ՝ ՆՈՎԱՐԱՎԱՃԱՌԻ ՄԱՆՉ

Գ. Սպէնլի ծնած է յԱնգլիա, Կալէսի գաւառին մէջ, 1841ին Իւր մկրտութեան անունն է Ճօն Ռուլանտ։ Ազգատոհմ զաւակ, պատանին Ճօն Ամերիկա փախաւ՝ «մարդ ըլլալու» յուսով։ Նաւուն մէջ ծառայութիւն ընել յանձն առաւ՝ նաւողէնք չկրնալով հայթայթել, և Նիւ-Օրլէան հասնելուն, նպարավաճառի մը խանութին առջեւ ծանուցում մը տեսաւ թէ հարկ մը կ'սպասէ։ Մտաւ։ —Մանչու պէտք ունիք եղեր։ բաւական ծերուկ նպարավաճառին որ լրագիր կը կարդար։ —Այո, ի՞նչ կրնաք ընել։ —Ազու

ԱՄԵՆԱՓՐԿՉԵԱՆ ՎԱՆԱՅ ՋՈՒՂԱՑՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՏԱՒԻԱ, Նոյմ. 29

Տարիք անցին, յորմէ հետէ Դրիգորիս Եպիսկոպոս Թողլով բան հրամանի Վեհափառ Հայրապետին իւր վիճակը գնաց յԷջմիածին, և տակաւին Թափուր մնայ Ամենափրկիչ վանքն իւր հովուից, և թէ ընդէ՞ր Վեհափառ Հայրապետն ամենայն Հայոց մի յարմարագոյն Առաջնորդ չէ առաքում որպէս զի նա ազգային իշխանութեան գլուխն անցանի և Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Առաջնորդութեան պաշտօնն վարի՝ մեզ անգիտելի է։ Որպէս լսի երկիցս Ժողովուրդք Ջուղայու թուղթն առաքեալ Նորին Վեհափառութեան և ազգային Սինոդին Սրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի և խնդրեալ են զի ընտրեալ մի արժանաւոր Առաջնորդ առաքի վասն Ամենափրկիչ Վանայ Ջուղայու։

Իրաւ է զի Ջուղայու Հայ հասարակութիւն վչտացած էր Դրիգորիս Եպիսկոպոսի քանի մի անտեղի արարմունքից և առ այս բողոքեալ է առ ոմն, այլ չէ արդարացի թողուլ զնոսա այսչափ ընդ երկար անհոգիւ և անառաջնորդ։ Առ հասարակ Ջուղայու Հայ հասարակութիւն կարեկից և ազնիւ հոգւոյ տէր միշտ պատուեալ է և սիրով կապեալ իւր Առաջնորդի հետ, թող թէ այս վերջինն զանազան դէպքերում՝ վիշտ պատճառած լինի նոցա, զի դիտեն նոքա և զգան իակ թէ ո՛րքան մեծամեծ օգուտներ յառաջ ունին գալ մի օրինաւոր և քաջարթուն Առաջնորդի ներկայութիւնից Պարսկաստանի վիճակումն, և թէ ի՞նչ ցաւալի հետեւանքներ յառաջ կը բերի առաջնորդի բացակայութիւնն։

Այո՛ մի հմուտ և խնամուն առաջնորդ կարող է Հնդկաստանի հին և ամենամեծ դաղթականութեան դոյութիւնն ապահովել հոգեւորական դպրոց մի բանալ տալով ի վանան և անդ եկեղեցականներ պատրաստել տալ որ ժամանակին ձեռնադրուելով առաքուին Հնդկաստանի վիճակներն։ Ի հաստատութիւն սոյն հոգեւորական դպրոցի արդէն հանդուցեալ Մ. Արդանանեան դումար հրատակեալ է և մնայ դործադրութեան։ Ներկային հոգեւորական դասն քահանայից մի քանի բացառութեամբ՝ որք ի Պարսկաստանայ քան Հնդկաստանայ վիճակներն ի հոգեւոր մատակարարութիւն կրօնի դաղթական Հայոց, ո՛չ միայն ժամանակիս անմիջական պահանջմանց և պիտոյից անձեռնհաս են ի տալ կատարումն, այլ և անբաւական են հոգատար լինիլ բարեկարգութեան եկեղեցեաց, և այս պատճառաւ ի հարիւ ի բացակայութենէ Առաջնորդի։

Պարսկաստան ներկայ կարօտի մի քաջարթուն Առաջնորդի որ կարողանայ հսկել եկեղեցեաց և մարժարանաց բարեկարգութեան վրայ և ուսեալ և իւրեանց կրօնական կոչման համապատասխան քահանայս պատրաստել տալ ժամանակիս ոգւոյն և պիտոյից համաձայն, որպէս զի ապագայ սերունդն որ եւրոպական արդի դրութեամբ և ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձր կրթութիւն ստանայ, կարողանայ և յոժարի յարգանօք վերաբերիլ առ իւր կրթեալ կրօնաւորն և այսու ազդութեան և կրօնի հաւատն աւելի ամրապնդուի իւր սրտի մէջ։

Վերջ տալով գրութեանս, դարձեալ հրաւիրեմք Նորին Վեհափառութեան խորին ուշադրութիւն սոյն առարկայի վրայ որ փոյթ ասեմ անյապաղ մի հմուտ Առաջնորդ ուղարկել Պարսկաստանի և Հնդկաստանի վիճակաց համար և անտարբեր չմնայ սոյն ազնիւ հայութեան մասին որ կարողացել է, պարծանօք ասեմ, անտանելի դժուարութեանց միջից անարատ պահել հայութեան անունն և իւր սուրբ կրօնն։

Դ.

Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՆԵՑԻ ՀԱՅ ԲԵՌՆԱԿՐԱՑ

ԱՌԱՋԻ ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻ

1889 դեկտեմբեր 12

(Շարունակութիւն անձնապաշտպանութեան Շապուհ էֆէնտիի)։

Ի՞նչու արդեօք Արթինը ընտրեցին իրենց խաբէութեան գործիք, ազգատ մարդ մը ի՞նչ կ'ուզին, այս բան Պատկատենիդ դեռ յայտնի չէ։ բայց ես խիստ լաւ գիտեմ թէ Արթին անձնական դատախազի խռովութիւն պահպանելու եղած միջոցին թիւեարէթ խանի տատպաշին երաշխաւոր կուտայ, գիտէին որ երաշխաւորէն իրենց դրամը կրնան առնել, և այս օր Պոլսոյ իրաւանց առաջին դատարանի առջև նորա դէմ դատ ալ բանալով կ'ուսապարեն տակերին առնուլ։ Ահա թէ ի՞նչ նպատակաւ Արթինն ընտրած էին, իրենց խաբեբայութեանց գործիք։

Սոյն բացատրութիւններէն կարծեմ Պատկ. դատարանդ հասկցաւ թէ Արթին խաստմանեցաւ։ ըսածներն ի՞նչ տեսակ խաբեբայութեամբ, ճնշմամբ և այլ կերպերով ձեռք բերուած բան մ'է։

Դանք ամբաստանիչ տեղի ցոյց տուած երրորդ պատճառն։

(Քանի որ Արթին գիշերը խանութ էր, գողութիւնն ալ անկարելի է ցերեկ տեղ ունենայ, հետեւաբար առանց Արթինի տեղեկութեան գուրսէն գող չկրնար մտնել։)

Շատ տարօրինակ հետեւութիւն մը հանել է այսպէս ըսելն, սակայն կ'երեւայ թէ ամբաստանիչ տեղանը Արթինի անմեղ լինն պիտիլը ընդունի եթէ կարենանք ապացուցանել թէ գողութիւնը ցերեկ տեղի ունեցած է։ Բայց երբ Արթինի փոխանորդութիւնը տատնձնեցի մտացս մէջ գաղափար մը ծնունդ առաւ, բարեկենդան ըլլալուն Բերա կամ Ղալաթիա գացած ըլլալով մի գուցէ, նոյն միջոցին գողը առիթը գտնելով գործած ըլլայ իւր ոճիրը։ իմ այս կասկածս մասամբ կը հաստատուէր Մուսթաֆա փաշա խանի տատպաշի Գէորգ աղայի տուած վկայութեամբ, իրթէ նոյն գիշերը Կարապետ, Լեւոն և Յակոբին դիմաց գացած ըլլալնին ուրիշ մը իմացած էր։ այս մասին լուսաբանելու համար, պաշտօնին բերմամբ ուզեցի Արթինը խոստովանցնել, սակայն Արթին առաջին առթիւ, քահանային պէս ես ալ կը խարեմ կարծելով, գիս վանեց, բայց ի վերջոյ իմ վրաս վատահելով, հաստատապէս յայտարարեց թէ նոյն գիշերը խանութը գտնուած էր, մինչեւ դատարանդ ներկայացած օրս։ այս մասին համոզում մը չեմ կրցած գոյացնել, կասկածի մէջ էի բայց երբ հոս ներկայացող վերկաներէն մին, գիտցաց գացող Արթինը ուրիշ Արթին մը ըլլալը յայտարարեց և գիշերապահներն ալ երդմամբ հաստատեցին թէ Արթին մինչեւ ժամը մէկը հրազ վառած նստած էր, և գիշերը ժամը քանի՞ն ըլլալը իրենց հարցուցեր է, այն ատեն Արթինէն նոյն գիշերը խանութը գտնուած ըլլալուն ապահով եղայ։ Անձնական դատախազին փափաքն իմ կասկածիս իրականացումն էր, կ'ուզէր որ Արթին գիշերը խանութ գտնուած չըլլար, պարտականութեանը մէջ թերացած ըլլալով կարենար ապահովապէս գանցել երաշխաւորներէն և այս բանին հասնելու համար Արթինի խօսք մ'ալ սորվեցնել ուզած էին և քահանայի հետ միասին Արթինի հետ տեսակցութիւններուն միջոցին, «Արթին, ես գիտեմ, դուն այսպէս բան չես ըներ այն գիշեր հոն չէիր։։։» ըսած է, որ արձանագրուած է քննութեան տետրի 28 դ երեսը։ Սակայն Արթին հակառակը հաստատած է յայտարարելով թէ նոյն գիշեր խանութ գտնուած էր։

Ասոնք իրրեւ նախնական բացատրութիւն ըսելէ վերջ անցնինք ապացուցանել գողութեան, ցերեկ տեղի ունեցած ըլլալը։

Թէպէտ, ըստ օրինի պարտաւոր չէ ոչ մէկ ամբաստանեալ, ապացուցանել ուշոյը։ կրնայ ըլլալ որ մտքէ չանցած վարպետութեամբ գողութիւն մը տեղի ունենայ, ամբաստանեալին անկարելի կ'ըլլայ ապացուցանել որ գործողն ուրիշ մ'է։ սակայն պատժական դատարու մէջ փընտռուած բանն իւր գործակցութիւն չունենալն ապացուցանելն է։ դատարանն ես այս բանը պէտք է ուշադրութեան առնու, այսուհանդերձ մենք աւելի յառաջ երթալով պիտի բացատրենք թէ ցերեկ տեղի ունեցած է գողութիւնը։

Եթէ ամբաստանիչ տեսանը չը կարծէ թէ ցերեկ տեղի գողութիւն չ'ըլլար, դրամարկղ չխորտակուիր, դուռ չկոտրիր, այս կարծիքին սխալ ըլլալն յայտնի է։ Եթէ կ'ըսեն թէ գողութիւնը գիշեր տեղի կ'ունենայ, այս գաղափարն ալ, չուկայի խանութներու և մաղազաներու չի յարմարիր, կարելի է տուներու համար կրնայ ըլլալ։

Թաղին գիշերապահներն աւելի քիչ են մինչդեռ չուկաներու և խանութներու համար այսպէս չէ։ ինչպէս իրենց վկայութենէն ալ կ'երեւի որ ամէն մէկ կէս ժամն անգամ խանութներուն առջեւէն կ'անցնին ուշադրութեամբ հսկելով։

Ցերեկ տեղի գիշերապահք պատասխանատու չեն, և այս դէպք կիրակի օր տեղի ունեցաւ, այն օր Զաքմաքճեանցի փողոցէն մարդ չ'անցնիր, խոր լռութիւն մը կը տիրէ։ մանաւանդ այն տեղի բնակիչք կիրակի ըլլալուն ամենն ալ եկեղեցի գացած կ'ըլլան, ցերեկը ապահով ժամանակ մ'է, գողն ապահով վիճակներէ օգուտ կը քաղէ։ Գողերը մեզ պէս չկարծենք, անոնք թէ՛ արագաշարժ և թէ համարձակ են, այս երկու յատկութիւնները չունեցող մը գողութիւն չկրնար ընել։

Եթէ առարկութիւն ըլլալի թէ դրամարկղ խորտակման միջոցին ձայներ կը լսուին, այս բան փոխանակ գիշերուան ցերեկ տաեղի ձգելու է, վասնզի գիշերը խոր լռութիւն մը ամէն տեղ կը տիրէ, երթեւեկութիւնք դադրած են։ կառաց, ձիերու և այլոց ձայները դադրած, գիշերապահք փոքրիկ ձայնի մը ականջնին տակած լինելուն չչուկ մ'իակ գիշեր ատեն աւելի որոշ կը լսուի։ Ցերեկ տաեղ ալ ամեն մարդ իւր մաղազային մէջ, ուզած կերպով կը շարժի և ամեն տեսակ ձայներ կը հանէ, փողոցն որչափ ամայի ալ ըլլայ, սկսկ նրկէ ձայներ արձագանգ կրնան տալ և այս ձայներուն ո՞րը արդեօք գէշ նպատակի մը իրագործումէն յառաջ կուգայ, զոյս չէ կարելի որոշել։ հետեւաբար ցերեկ տաեղ ձայներու չը լսուիլը աւելի խելքի և պատշաճի յարմար է։ Թէպէտ Գոխոր «կիւրակէ օր խանութս բացի և մինչեւ երեկոյ հոն էի, Խաչիկ ազային յանախորդ կանչելու համար ձեռքի մէկիմկներէն հանած ձայները մերթի ընդ մերթ կը լսուէր իմ խանութս» կ'ըսէ, բայց մարդս ամեն օր մինոնոյն տրամադրութեան մէջ չգտնուիր, շատ անգամ կը պատահի որ աչքերը բանի մը յառած են և չի տեսներ, ականջները ձայնի մը քովն են ու չի լսեր, քանզի միտքն ու հոգին այն պահուն զգայարանացը չէ միացած, հետեւաբար այս բանին ոչ զոք պատասխանատու կրնանք բանել։

Երբ սեղանաւորին ապակեայ սնուցիկը դուրս քշուած կ'ըլլայ և խանութին փեղկերն ալ բաց, ինքն ալ ապակեայ դռներուն մօտ կը գտնուի, բնական է որ մէհմխէչներուն ձայները քովի խանութէ և փողոցէն կը լսուին։ բայց կիրակի օր մը դռներ ու փեղկերը գոց, դրամարկղը խանութին խորը և հրէին պատին կից չէ։ երկու խանութներն իրարմէ զատող պատը ալ քար է և 1½ կանգուն լայնութիւն կունենայ, միանգամայն հրեայ Գոխորին պատին վրայ ալ ներսէն, կըռաւներ շարուած կ'ըլլան և Գոխոր իւր գիրով պրազած տաեղ, մասնաւոր գործիքով բացուած դրամարկղ ձայնը խիստ բնական նաեւ է՝ որ չպիտի լսուի։

Գիտի տաարկուի թէ այս մասին հըմտաց անձերու կողմէ տեղեկագիր մը պատրաստուած է, և եթէ այդ տեղեկագիրը իւր ազդեցութիւն ունենայ, այն տաեն տատր դէմ մեր երկրորդ դիտողութիւնքն կը վերապահենք, ի պահանջել հարկին իւր տեղը բողոքելու համար։

Ինչպէս գիտէք գողութիւնն անցեալ տարուոյ փետր։ 19ին տեղի ունեցաւ։ վերկաներէն Սիմոն Գէշեա և Մելքոնի յայտարարութենէն իմացուեցաւ թէ նոյն օրը Արթին, առաւօտուն կանուխ դուռը գոցելով եկեղեցի գացեր և գողութիւն տեղի ունենալէն շատ վերջը վերադարձեր ու ձերբակալուեր է, սակայն որոշ կերպով ըսուած չէ դէպքին ե՞րբ տեղի ունեցած լինելը։ Ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց ժամ 7 ին իմացուեր է։ ուրեմն պէտք է ըմռնել թէ գողութիւններն մինչեւ ժամը 7 տեղի ունեցած ըլլալը կարելի է։

Սակայն թէ՛ նախնական հարցաքննութեան եւ թէ քննիչ դատաւորի առջեւ երդմամբ վկայողներուն ըսածներէն հասկըցուեցաւ որ դէպքը ժամ 4-4½ միջոցները երեւան ելած է, մանաւանդ Թաշատուր աղայի հեռագիր բերող պաշտօնեայն յայտարարած է բացարձակապէս թէ ժամը 4½ին մաղազային դուռը բաց տեսած է։

Միջանկեալ ըլլալով կրսենք թէ դատարանդ որշափ որ արտասած էր այս պաշտօնեային հոս ներկայանալով իւր վկայութիւնը տալ,— բայց որ և իցէ կերպով մը կարելի չեղաւ մեզ այս բանին ակամտես ըլլալ։ այսու հանդերձ նախնական հարցաքննութեան ըսածները արձանագրուած են։ կը խնդրեմ տեղեկութիւն առնելու համար անգամ մը եւս զայն աչքէ անցուցէք։ քանզի այս անձն հեռագրի ցրուիչ ըլլալուն ժամերու վրայ աւելի որոշ տեղեկութիւն կրնայ ունենալ և իւր վկայութիւնը միւսներէն աւելի համոզիչ պէտք է ըլլայ։

Ըսինք թէ Արթին կիւրակի առաւօտ կանուխ եկեղեցի գնաց։ այս միջոցին ժամը քանի՞ն էր։ իւր ըսածին նայելով ժամը մէկին դուռը գոցեր ու մեկներ է, բայց ինք ժամացոյց չունի, ինչպէս կը վկայեն գիշերապահք, որոց հարցուցած է ժամը քանին ըլլալը, խուզարկութիւն կատարուած տաեն եւս իւր վրայ ժամացոյց գտնուած չէ։ ուրեմն առաւօտուն կանուխ ըսելովը ժամը քանի՞ն պէտք ենք հասկնալ։

Փետրուար ամսուն 19դ օրերուն արեւգակը առաւօտուն ժամը 12ը 8 վայրկեան անցած կը ծագի, այս բան ամեն օրացոյցներու մէջ նշանակուած է։

Ամենուն գիտցած բանն է որ արեւգական ծագելէն բաւական առաջ գիշերն արդէն փարատած է, այսինքն ժամը 12ն առաջ մութ չէ, և արեւգական ծագելէն շատ առաջ ամեն մարդ դուրս եկած է։ Մէհեմ Սիմոն վկայն Արթինի դուռը գոցելով մեկնած տաեն արեւգակը ծագած էր ըսաւ։ Մեկքոն վկայն եւս ժամը մէկին միջոցներն Արթին եկեղեցի գնաց ըսաւ։ բայց այս վկայութիւններն չհետեւիր որ ժամը 12ը չէր, քանի որ արեւգակը 12ին ծագած է և ամեն մարդ այս միջոցին եկեղեցին պէտք է գտնուի, հետեւաբար գողութիւնն 12—4 ու կէսին միջոցները տեղի ունեցած է։ Արդ ժամը 12ն մինչեւ 4 ու կէս տեւած երկար միջոցին չէ՞ կարելի մթթէ 1—2 կամ 3 դրամարկղխորտակել և այս գործողութիւն ի՞նչ պատճառաւ գիշերուան յատկացնել։

Եկնագրենք թէ Արթին ժամը 1ին դուրս ելած է, և հեռագրի ցրուիչն ալ իր ըսածէն կէս ժամ առաջ այսինքն ժամը 4ին եկած և դուռը բաց տեսած է, դարձեալ 3 ժամ միջոց մը կը մնայ և գողութիւնն ալ 3 ժամէն տեղի ունեցած ըլլալը դատարանդ ընդունուած տեղեկագրով մը ապացուցուած է եւ արդէն ճարտար գողն, գործելիք տեղւոյն կամ անոր պահապանին վրայ, որ իւր գործոց արդեւք պիտի ըլլայ, հեռուէն գիտողութիւն եւ ուշադրութիւն կ'ընէ եւ անոր հետանալէն վերջ իսկոյն գործի կ'սկսի։

Քանի որ թէ երկրիս ըրած շրջանով և թէ գործին հմուտ անձանց տեղեկագրով ճշդեցինք գողութեան ցերեկ տաեն տեղի ունեցած ըլլալը, այլեւս ամբաստանիչ ատենի, հանպատրաստ գիշեր տաեն տեղի ունեցած է։ ըսելով ըրած պատճառաբանութիւնք անտեղի են։

Դ. Պատճառ ամբաստանիչ տաեն։

«Արտաքին քննութեամբ կը հաստատի թէ գողութիւնը մի քանիներու կողմէ գործուած է։»

Զ'հասկցուեցաւ թէ Ամբաստանիչ Ատեանն «արտաքին քննութիւն» ըսելով ի՞նչ ըսել կ'ուզէ։ սորա հակառակ, «ներքին քննութիւն» ալ բանք դարձեալ բան մը չենք կրնար հասկնալ։

Ի՞նչ ընենք ուրեմն, գոնէ կարծիքներու վրայ հիմնելով չարունակենք դատարնիս։ ամբաստանիչ Ատեանս եթէ «արտաքին քննութիւն» ըսելով, կ'ուզէ հասկցընել խանութը, խորտակուած դրամարկղը, դուրսէն առած լուրերը ելն, մենք կ'ըսենք թէ վկայներէն ոչ ոք, ամբաստանելոց առանձին կամ հաւաքաբար գողութիւն ըրածներուն համար լուր մը ստուած է։

Կամ թէ «արտաքին քննութիւն» ըսելով գողցուած ապրանքներուն տեսակը, բացուած խանութին վիճակը, կոտրած դրամարկղը ելն, կ'ուզէ հասկցնել, ո՞չ խորտակուած դրամարկղ համար Ամբաստանիչ Ատենի տեղեկագրի մէջ բան մը յիշուած է, և ոչ տրուած տեղեկագրին (բարթիթ) մէջ մէկէ աւելի անձանց կողմէ գործուած ըլլալուն համար բան մը բուած է։

Քանի փոքրիկ ծակի մը վրայ ի՞նչպէս կրնան մէկէ աւելի անձինք գործել։ հետեւաբար դրամարկղ ձեւն եւս գողութեան մէկէ աւելի անձերու կողմէ տեղի ունեցած ըլլալուն ապացոյց մը չէ։

Խանութին վիճակին գալով, կիւրակէ օր աւելի յարմար է գողութեան, առաւօտուն կանուխ խանութին դուռը բանալուն պէս ներս կը մտնէ և ներսէն ալ խանութը կը գոցէ։

Ցարդ գողցուած ապրանքներէ ամենատիրոջի մէկ մասն իսկ երեւան չելաւ, որպէս զի կարենային ապացուցանել գողութեան մի քանի անձանց կողմէ տեղի ունենալն։ Անենական գատախազի թուած երկաթուղիներն, ոսկի, արծաթ, արժէքուղթ ելն։ մեծ և անհեթեթ ստակներ չեն որ զանոնք տանելու համար մէկէ աւելի մարդոյ պէտք ունենան, իսկ այս անձանց մէջ ընկերակցութիւն մը երեւակայել այս եւս չատ սխալ գաղափար մ'է, քանի որ իրենց ձերբակալութենէն առաջ մէկերնին ընկերակցութեան պէս բան մը չը ըլլալն յայտնի ապացուցած է։

Ամբաստանիչ տաեն այսչափ անորոշ պատճառներուն փոխարէն ենթադրութեամբ այսքան պատասխան մը բաւ համարելով անցնինք ուրիշ պատճառի մը։

5 դ պատճառ ամբաստանութեան։ «Լեւոնին ձեռաց սկրթուքները, դրամարկղ խորտակուիլն յառաջ եկած ըլլալու են։»

Ոչ է Լեւոն։ Մեծ Նոր խանի սենեկապետին տղան, հօրը օգնական և անոր քով ծառայող։ Այս մարդ թէպէտ հարուստ չէ, բայց իւր որդւոյն ամեն պէտքերը լիուլի կը հոգայ, ըսել կ'ուզենք թէ Լեւոն նիւթական և ոչ իսկ պատճառ մ'ունէր այս տեսակ ոճիր մը գործելու, և հայրն երաշխաւորած էր Արթինի համար, երբ սա իրր գիշերապահ Խաչիկ աղայի քով մնաց։ Զարմանալի չէ՞ որ Լեւոն իւր հօր երաշխաւորած մէկուն խանութը մտնելով գողութիւն ընէ, ուզղակի իր հօրը գրպանէն գողնար աւելի հեշտ և աւելի մօտ չէ՞ր ըլլար միթէ։ Լեւոնին ձեռաց սկրթուքներն ինչէ՞ յառաջ եկած են, նախնական հարցաքննութեան մէջ այս մասին հետեւեալ բացատրութիւնները կը գտնենք։ կը հարցնեն Լեւոնին թէ հօրը քով չմնաց ուրիշ արհեստով մը կ'զբաղէր, Լեւոն վստահ իւր անմեղութեան վրայ միամտորէն կը պատասխանէ թէ քանի մը ամիս երկաթագործութիւն է բրած, քիչ մ'ալ թիթեղագործութեան հմուտ։ Եւ հօրը սենեկապետութիւն բրած խանին փեղկերը շինելու համար ցինկ գնած էր և առանց օրէ-լէքի իւր կռնակով տարած տաեն ձեռքին վրայ սկրթուքներն յառաջ եկած ըլլալը կը յայտարարէ։ Երեսս վարպետութեամբ յառաջ եկած գողութեան մը տէրը, ասանկ կասկածելի արհեստ մը գիտցած ըլլալը կը յայտնէ՞ միթէ։ Զինկոց գընելուն համար պէտք չէ՞ր որ հարցաքննիչ պաշտօնեան քննութիւն կատարէր։ միայն ոստիկանապետութիւնը ձեռաց սկսթուածներուն տեղեկագիր պատրաստելու արտօնութիւն տուած է որուն համար բժշկական ժողովն ալ այս վերջերն հաստատ իրերու գործածուելն յառաջ եկած ըլլալը տեղեկագրած է։

Հատուկ ըսելով անպատճառ գանակ պէտք չէ հասկնալ։ երկաթ, ցինկ եւ իւր նմաններն հատանելու յատկութիւն ունեցողին անուրանալի է։

Լեւոն ձեռքը ծակէն ներս խրած ատեն վիրաւորուած է, կըսէ, որը չատ հաւանական է։ որովհետեւ բացուած ծակին եզերքները բարակ ցինկ և հատու ըլլալն աչքով տեսանք։ սակայն պաշտպան վկաներէն Աւետիս ագա և բնակիչը Արսլան եկան երդմամբ վկայել թէ Լեւոն ցինկ առած միջոցին ձեռքերը վիրաւորած և արիւնոտած ըլլալուն ձեռաց վրայ այս վէրքերը յառաջ եկած էին։

Վերջապէս երբ Արթին, քահանայի խարէութենէն վերջը Լեւոնին երեսն ի վեր նորա գործակից ըլլալը կը յայտարարէ, Լեւոնի սրտամրկի և ազնիւ ձայնով մը «Ասուսած վկայ սուտ է» կանչէն եւ նոյն հետայն խելքն կո անցունելը նորա անմեղութեան եւ Արթինի ստախօսութեան կենդանի ապացոյցներէն մին չէ՞ միթէ։ (Շարունակելի)

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական Վարժարանաց

Հրատարակեալ Յարգոյ Ազգ. Կեդր. Վարչ.

Գրեց ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

—o—

Կը գտնուի Ազգ. Գրատուն, Գալիս Սարայ Համամ։ կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։ 823

Գին 100 փարայ

ՏՕՔԹՈՐ Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԷ ԲԱՏԹԻՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վերկայեալ Ամերիկայի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Զարչի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ նշանակուց։ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

ՄԱՍՊՈՒԼ խոհանոցի գաւազանների արտադրողը Լեոնդ Էֆէնտի Ալիսանեան Պիտիլլին ընծայեր էիթիսիզ և ոսկեա, ինչպէսեան պատուական գինի և իպլիրներն ընծայեր օրի բերել ուսած է, և ուժան գնով կը վաճառէ Գալաթիա Ռենշլենպիհլեազար։ փոխ խան։ լուսնցմն զատ, յատկապէս բերել ուսած է սիրարուի պատուական գուսանարարան, Լեոնդոսյենի ժորժ Սալաման եղբարց ընծայ գտնուածները թէ՛ շէշերով և թէ՛ տակառով, և Սիկիսարի ընծայ «չանչ իւզիմենի» ճերմակ գինի։ Նաեւ ամենաընծայ ձիթապուղ, լուրիա և չորաբար։ Յաճախորդք մեծագոյն գոհ կը լինին ասանց թէ՛ ընտրութեան և թէ՛ ժամանակի համար։ 55

ՍԵՒԵՐԻ ՄՕՏԻՍ ՁԻԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

ԼԵՌԼԵՐ, Կ. Պոլիս, 18 Փետր. 1888

Պարոնայք Ազգ. և Պատուոյ,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքս կարդալէն ետքն, ընել, այլ, համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց տարան յանձնելի փորձել զայն մեր հիւանդասցոյց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորս և ինձ ուրիշ, իր այդ վիճակին մէջ գիտուրեամբ և մարուելով։ կը համարձակուիմ ասել յայտարարելու որ ասուրեան գիտութիւնն ի վերայ ամայի հաշուած է, մանաւանդ այս յանձնելոց պատասխանութեան մէջ։

ՏՐ. Ա. Ա. ՄԱԳԻՍՏՐԻ ՓՇԵՆ
Բժշկ Վ.Հ. Սուլթանին

Ճ. ԲԱՆՏԻԼԻՏԻՍ ԲԱԲԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԶՈՒԽԹՈՑԻ

171 Ղ-ՐԲԻ- ՅԵՐԴԱՆԷՆ Է-ՐԻ 171

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յանախորդաց թէ, նորոգութեանց պատճառաւ, վաճառատունս առժամաբար փոխադրած եմ ի Թաղիլ Փաշա խան թիւ 13 և 17, ուր պիտի մնայ քառասուն օրի չափ։

ՅԱՐԳՈՅ ԲԱԴԵԼԻԵՆ- ԲՈՒՐԱ-ՅԱՆ

Ղալաթիա 8/20 յունվ. 1890

283 2—10

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ԵՒԱՐՈՒՆԱՆ և Ե. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

10 ՃԷԼԼ-ՊԷՅ ԽԱՆԻ տակը 10

ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՎԱՏԻ ԵՒ ՀՈՒԱՆՏԱՏԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ չատ յանախորդներ գտեր է։

ՎԱՀԱԲԱՐԻՆԵՔ

ՄԵՐ ԵՒ ՓՈՓՈՐ ԳՆԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱԾԱՒՈՐ 52

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻՍ

Գուլիկար տարը մատէնիներին 305 աէնէսի հաստատութեան օլարագ մէկճուտ պուլուեան պիր թագըմ 63987 տիրհէմ ճէտիտ 132 քիսմիր սիմը խալիս իլէ 319 տիրհէմ ճէտիտ 599 քիսմիր ալթունէն մի զայիսէսի պիլիճրա սէնէյի հալիյէ չէնրի քեանունի տանիներն 17ինճի չարչէնպիհ կիւնիւ տուաթ 9½ բուտուլէրինէ գարարատատէսի քէչիսէ օլունմագ վէ 2½ տուաթ զարիֆնատա 100տէ 3 զամմ գապալ օլունուզ անտէն սոնրա զամմ գապալ օլունմամագ վէ թէգարբուր իսէճէք էսմանը հէմեն վէ նագատէն վէ տէֆթաթէն վէ լիրայի սամանի 100 զուրուշա օլարագ Օրման վէ Մէհատի իտարէի ուսումիյէսի վէգեկսինէ թէգլիմ օլունմագ իւզրէ մէվգրի մի զայիսէյէ վագ օլունսըզնատան թալիպ օլանլարըն տէրջիֆթօլարը իլէ պէրապէր Մալիյէ Նէզարէթի ճէվիրէսի տայիրէսինէ իտարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իյլէմէյէրի իլան օլունուր։

10 քեանունի սանի 305 229

ԻԼԱՆ

ՊԱԳՐ ՍԷՐԱՖԷՐԻ

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունը օճագլարընատան պիր աէնէտէ հաբալ օլանագ ֆիւլտէն չէգ տարըլանագ մընբը քէօմիւրի ելիրմի լիրայա թալիպի էօհտէսինէ օլուզ պէշ կիւնէ գառաբ իհտիյէսի իճրա օլունանագընատան զամմ իլէ իյթիրայա թալիպ օլանլարընն մագամ Ակրաբէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

9 քեանունի սանի 1890 205

Նո. 4 2—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8/20ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հաստատք

Ը. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889

ՀԱՍՈՅԹՔ	Յաւելեալ հաստատք դանուած վարչ. Ղրուշ		Ընդհ. ստացութեան կողմէ մնացեալ ծախք Ղրուշ		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչեւ 1889 Դեկտ. 31 Օսմ. ոսկի	
Մաքսեր (յետանցեալ տարոյ դանձուած)												
Աղ												
Դրոշմ	6,853,114	08	221,198	04	6,631,916	61	64,610	66	735,888	24	800,498	90
Ոգելից ըմպելիք												
Զգեստաւոր												
Մետաքս												
Մաքսատուրքի վերջնական մնացորդ												
Ոչխարք Լեմնոսի(*)	18,750,000	...	...	...	18,750,000	...	187,500	...	562,500	-	750,000	...
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի ատանդրէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով մինչեւ յորդորումն յիշեալ հարկին	269,912	47	...	...	269,912	47	2,672	19	57,228	31	59,900	30
Յաւելեալ կիպրոսի հասոյթի փոխանակեալ ծխախոտի ատանդրոյն յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրեալ գրամագիր 130,000 Օսմ. լիրայով	...	...	...	...	...	...	...	...	51,298	...	51,298	...
Արեւելեան Լումելիի տարեկան հարկին	1,266,886	...	...	...	1,266,886	...	12,668	86	114,019	74	126,688	60
Թէմգելիի տուրք, Մաքսատունն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	...	...	...	...	25,000	...	25,000	...
Սերպիոյ, Պարատագի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումար	27,139,913	15	221,198	04	26,918,715	11	267,451	71	1545,934	29	1813,386	...
Պարտատոմսերէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Լուսնյաշահ (ռոխս) գրամոց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	...	...	...	...	— 281	79	— 281	79
Ընդհ. գումար	27,139,913	16	221,198	04	26,918,715	11	267,451	71	1545,652	50	1813,104	21

	Ղրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒԲԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542

ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՅ 2,085,347

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000

ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՅ 967,900

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար կիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասներն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,343

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրաները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Գալաթիա Գօմիսիոն խանի անկի նն երրորդ կամրջին վրայ նստող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՀԱՌՕՒ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԻՄՑԱՇԱՐԺԻՉ ՀԻՆԱՆԴԱՄԻՍ ՆԱՆՇ գեղեցիկ ապահով դարման այս գեղին վայելուչ համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բաուէլ կ'ստանայ ամենայն օր գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագաւորական Նէրէլի Թեղանթակրոյն վրայ, ի Ռուբ. ըստ կոփուած։

«Իրեցի պարոն, Ըստ սովորութեան կը նեղուիմ յանձնարարել հոգեմբ զոր գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցուցնել, վասն. կոմն Քարթէրեսյան ձեռաբարեց ինձ գործածել. ձեր անզուգական բալասանէն անխնայի հաւատիկներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ ամենայն գործածութենէն իսկ զգալի բարերարութիւն, առանց իսկ պակաս ունենալու գործելու գաղրեցրելու, և առանց փորը սրուելու բալասանի թուժեց զիս։ Ուստի անոր ապդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն ամենայն։ (Որ.) Վ. Լինդէլ, Նեղ. թեղանթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատուն և արտաքին դեղերու վաճառականաց քով. 2 շիլին 1 շիլին ½ դրանի, 2 շիլին 3 դրանի և 11 շիլին։—Պատրաստող ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՒԷԼԼ, 4, Այսպան Լանէյա, Պոլտ-Ֆիրիքոս բրա, Լոնտոն։

Մեծապատկեր և փոքրապատկեր կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

64 Մ. ԷՍՄԱՒՈՆՏ ՀԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ.ջվոտա, պահեստանոցի քով, կայսրան Թրամուէյից։ 95 և 67

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը

Զմեան համար մեծ քանակութեամբ

Նոր հանդերձներ եկած են

ՁՈՓԱՁԱՆՑ ԱԺԱՆ ԴՆԵՐՈՎ

ԲԱՐԻՁԵՍՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 699

Այս բազադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս էլիքսիր, շատերի հոգի յիշի ներսէ, հոն գլուխ-ցաւերէ կ'առնուի ցնդերէն և հանգիստ

Պղտութիւն չի տար, ատամերը չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՆ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

GUERISON Prompte et Certaine!

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE

LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris

Lauréat et Ex-Préparateur de l'École supérieure de Paris

76, Rue du Château-d'Eau, 76

PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԵՖ ՔԱՆԶՈՒԲԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 46

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանի և արդուզարդի համար

Այս ազնիւ, առաջնակարգ մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'ելնեն քան և հեշտասիրոյ հոտ մը կուտան նոյնս։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անհանգստութիւնն ունին գեղեցկացնել և պահպանելու համար մարմնոյ թուշանման բնութիւնը զայն, և գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Աղերը գործածելու հետեւանքն ամենեին մնջ, որ կը նշանակեն զոր զովացնելու և հանգիստ են հոտառելոյ։

Այս ազնիւ հոգանելական յատկութիւնները շատ օգտակար են մեր հիւանդութեանց։ Ս. ԹԻ ՎԱՍՈ և ԸՆԿ. 27, Ճիւրի Սէյլման Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա

ԷՄՄԱՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ընդհանուր Մթերանոց Անգլիական, պահեստանոցի քով, կայսրան Ղալաթա-Նէյլիի Թրամուէյից։ 95 և 97, Ղալաթիա։ 681

SALIH SUCUĞU

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՃՈՒՎԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արաբաց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու գիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս յատուկ գիտցող յանձնորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գնելու ուժանութենէն։ 2 Թիւէն 4 Թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ դրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 Թիւէն 6 Թիւի համար 5 դրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Դրշ տեսակ	Դրշ տեսակ
85 ամէն տեսակ կարով պոթին կալոշ	33 կնոջ մուճակ
52 սկարբին կարով	40 պալատական կալոշ
140 կալոշով մոկ կարով	70 կնոջ համար պոթին կալոշ
65 պոթին կարով	45 16 Թիւէն մինչ 21 Թիւ պոթին կալոշ տղայոց համար
80 մէտա կալոշ գամով	
140 ամէն տեսակ մոկ	150 Թէլբին և ուղղի մարթէ մոկ
160 փայլուն մարթէ մոկ	

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 Թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ դրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 43 11—24

EMULSION SCOTT

(ԱԳՈՒԳԻ ՕՃԸԲԲԿ)

ՄԱԲԻՒ ՁԿԸՆ ՉԱՒՈՏ ԻՒՂ

ԻէՖՖԷԿԹ ՊԷ ԼՈՒԼ Ի տղայոյ

Պատրաստուած ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ԲՈՈՒՆԻ, Ի Նիւ-Եորք։

Կանին շատ անարժանամ է

Մարթ. ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, հրոֆոֆիկներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճնշածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տարբ համ. հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻԷ ԵՒ ՀԻՐՇԼԻ. 81

ԳԱԼԻԼԷԻՆԻ ԳԻՆԻՆ Հիանալի է և կազդուրիչ բնկերի մը, բազկացեալ Մորգոյի գիրեն, և Լիեպիգի մսի հիւթէն և Մալթի հիւթէն, կազմելով ոյգանա մեսոյանաց, զորաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ ուտզի և թէ անկար մարդոյ համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկիկան հանձնարարեն հաւանած է. նմա և բազմութիւն նշանաւոր բժիշկներ յանձնարարեալ է. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԵԼԻ ԲԺՇԿԻ զրկած են իրենց վկայութիւններն։ Ասա կը թարգմանենք վկայութիւնն սորանք

Թ. ՐԼՅՈՒԱԼՏ ՀՈՆԼՍՈՒ Գ. Բ. Ս. Ա. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Հ. ՆԻ ԸՆԿ.

26. Լորտ Բոս և 24 Համիլտըն Պուլէյր

Պրոմպտոն, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք — Ի նկատ առնելով խարդախ մրցման մը հանած դանդաղ յաջողը, կը փափաքիմ յայտնել ձեզ թէ օրվան գոհ եմ ձեր Մալթի և Մալթի պատրաստութիւնէն. փոքր քանի անգամներ անուան եմ սարք առանձնապէս ապդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոյ համար պատրաստուած եմ զայն, և թէ թէ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զոր պարզ գիտնէն (առանց մուգի) չպիտի կրնար ասել։

Ընդունելով, և այլն և այլն.

Թ. ՐԼՅՈՒԱԼՏ ՀՈՆԼՍՈՒ

Ի վերջոյ, մարդասիրական գլխաւոր բժիշկներ ցիրմարդոս յանձնարարած եմ զայն,

Հարցնել ԳԱԼԻԼԷԻՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիեպիգի մսի և Մալթի խառնուրդով, դեղատանաց հեղինակներն.

Դիմեցեք սարդարեցէք, միայն գործակալ ի Լուսերիա Պոլսոյ մեն և բնեկրութեան գործարանի Ս. ձորմ Նորսիլ և Լոնտոն։

ԷՄՄԱՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ընդհանուր Մթերանոց Անգլիական, պահեստանոցի քով, կայսրան Ղալաթա-Նէյլիի Թրամուէյից։ 95 և 97, Ղալաթիա։ 80

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՍԻ

ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1889 Նոյեմբեր 2 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տեսութիւն

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Եւրոպոյն Եւրոպէն կամուրջ Յէնիքեոյ Եւրոպեան։

ժ. Ա.

2 15 Լենիք. Մեկնում. Գեղեցիկ. Թարգ. Նեղիք Պոմ. Ր. Հիսար (Արնավուտքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդուցուն) 18
3 — Լենիք. Մեկնում. Գեղ. Թարգ. Նեղիք. Մերկ. Պոմ. Ր. Հիսար [Արնավուտքի շոգ. հետ պիտի հաղորդուցուն ուրբաթ] 17
2 50 Ր. Ա. Գալատ Մեկնում. Գեղեցիկ. Թարգ. Գեղեցիկ Գանիսիկ [Գանիս. շոգ. հետ պիտի հաղորդուցուն. ուր. օրերը Զէնկ. Գեղեցիկ Գ.] 20
3 45 Լենիք. Մեկնում. Գեղեցիկ. Թարգ. Նեղիք Սիրեն. Մերկեն Պոմ. Ր. Հիսար Գեղեցիկ (Արնավ. գիշերի շոգ. հետ պիտի հաղորդուցուն. Ուրբաթի օրերը ժամ 3 3 կեն մեկնի) 21
4 45 Լենիք. Մեկնում. Գեղ. Թարգ. Նեղիք. Սիրեն. Մերկ. Պոմ. Ր. Հիսար. Գեղեցիկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ 34
6 — Լենիք. Մեկնում. Գեղեցիկ. Թարգ. Նեղիք. Սիրեն Մերկ. Պոմ. Ր. Հիսար Գեղեցիկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ 25
7 — Լենիք. Մեկնում. Գեղեցիկ. Թարգ. Գեղեցիկ Բալաթ Նեղիք. Մերկ. Գանիսիկ. Ր. և Ա. Հիսար Գանիսիկ. Արնավ. Զէնկ. Գեղեցիկ. Օրթ. Գուր. Գեղեցիկ. Իսկ. 2
8 15 Ա. և Ի. Գալատ Լենիք Մեկնում Գեղ. Թարգ. Նեղիք. Մերկ. Ր. Հիսար Գեղեկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ. 21
10 — Մեկնում Գեղ. Թարգ. Նեղիք. Մերկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթ. Գեղ. 34

Արնաւուտքի կամուրջ Յէնիքեոյ

2 15 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Գեղեցիկ. 2
2 15 Սէնիք. Սիրեն. Գոյ. Ր. Հիսար Գեղեկ Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Գեղեցիկ. 9
2 40 Գեղեկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ 19
3 10 Ր. Հիսար Գեղեկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ. 25
3 15 Ր. Հիսար Գեղեկ Արնաւուտ Գուր. Օրթ. Գեղեցիկ Գոյ. 34
4 15 Ր. Հիսար Գեղեկ Արնավ. Գուր. Օրթ. Զէնք. (Բոլոր ուրբաթ) 23
4 45 Գեղեկ Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Գեղեցիկ. Գոյ. (Ուրբաթ օրերը 4 30ին և Գոյ. շաբաթի հանգիստի) 28
10 50 Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
11 20 Գեղեկէն ուղղակի կամուրջ (բոլոր օրը) 2

Արնաւուտ նշանակէն կամուրջ Յէնիքեոյ

2 15 Վանիկ. Զէնկ. Գեղ. Գուր. 33
2 20 Գեղ. Բալաթ Զուրգ. Գանիկ. Ա. Հիսար Գանա. (Գանա. պիտի հաղորդ.) 23
3 — Գեղեկ Գանա. Վանիկ. Զէնկ. Գեղ. Գուր. Գեղեցիկ 28
3 30 Գեղ. Բալաթ Զուրգ. Գանիկ Ա. Հիսար [Գանա. պիտի հաղորդ. Ուրբաթի օրերը Վան. Զէնկ. Գեղ. Գուր. Գեղեցիկ.] 20
4 15 Գանա. Վանիկ. Զէնկէն. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Գեղեցիկ. (Բոլոր ուրբաթ) 18
5 — Գանա. Վանիկ. Զէնկէն. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Իսկիքեսար (Բոլոր ուրբաթ) 17
5 15 Գեղ. Բալաթ Զուրգ. Գանիկ. Ա. Հիսար Գանիկ. Վանիկ. Զէնկ. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Գեղեցիկ 19
6 45 Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Ա. Զէնկ. Գեղ. Օրթ. Գուրուչ. Գեղեցիկ. Իսկ. 20
9 15 Գեղեցիկ Թարգիր Գեղ. Բալաթ Զուրգ. Գանիկ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիկ. Զէնկ. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Իսկիքեսար 28
10 20 Գանա. Զէնկ. 28
11 — Գանա. Զէնկ. Ուղղակի կամուրջ (Բոլոր Ուրբաթ) 19

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպոյն Եւրոպեան Յէնիքեոյ

3 — Գեղեցիկ. Օրթաքոյ. Գուրուչ. Արնավուտ. Գեղեցիկ Ր. Հիսար Սիրեն. Թարգ. Գեղ. Մեկնում. Սիրեն. 33
3 35 Գանգրան. Իսկ. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Օրթ. Գեղեցիկ. Զէնկ. Արնավ. Գանիկ. Ա. և Ր. Հիսար Գանիկ. Մերկ. Սիրեն. Գեղ. Թարգ. Գեղ. Մեկ. Սիրեն Հիսարլիք 2
4 20 Գեղեցիկ Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղեցիկ Ր. Հիսար Գոյ. Սիրեն. Թարգ. Գեղեցիկ Մեկնում. Սիրեն. 25
5 15 Իսկ. Գեղեցիկ. Գուրուչ. Օրթաքոյ. Գեղ. Զէնկ. Արնավ. Գանա. Ա. և Ր. Հիսար Գանիկ. Մերկ. 20
6 — Գանգրան. Գեղեցիկ. Օրթաքոյ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղեցիկ. Ր. Հիսար Մերկ. Սիրեն. Սիրեն. Գեղեցիկ. Գեղ. Թարգ. Գեղ. Մեկնում. Սիրեն. և Գանգրան 21
7 — Գեղեցիկ. Իսկ. Գուրուչ. Գեղ. Զէնկ. Արնավ. Գանիկ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկ. Սիրեն. Գեղեցիկ. Գեղեցիկ. Թարգ. Գեղեցիկ. 23
8 30 Գեղեցիկ. Օրթ. Արնավ. Գեղ. Ր. Հիսար Մերկ. Սիրեն. Սիրեն. Գեղեցիկ. Թարգ. Մեկնում. Գեղ. 34
9 30 Գեղեցիկ. Օրթ. Արնավ. Ր. Հիսար Մերկ. Սիրեն. Գեղեցիկ. Գեղեցիկ. Թարգ. Գեղեցիկ. Մեկնում. Սիրեն. [Բոլոր ուրբաթ] 21
10 10 Ր. Հիսար Գոյ. Մերկ. Սիրեն. Զէնկ. Սիրեն. Գեղեցիկ. Գեղեցիկ. Մեկնում. Սիրեն. 18
11 20 Սիրեն. Թարգ. Գեղ. Մեկնում. Սիրեն. 21
11 35 Գեղեցիկ Ր. Հիսար Գոյ. Մերկ. Սիրեն. Սիրեն. Սիրեն. 19

Կամուրջէն Արնաւուտ Եղբարներ Եղբարներ Ընդհանուր Ժամերը

3 45 Ուղղակի Գեղեցիկ (Ուրբաթի օրերը 4ին) 23
4 15 Ուղղակի Գեղեցիկ (Բոլոր ուրբաթ) 28
9 55 Գեղեցիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղ. Ր. Հիսար (Վարտոր Եղեռ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդուցուն) 25
10 30 Գեղեցիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղեցիկ 2
11 15 Գուրուչ. Գեղեցիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղեցիկ Ր. Հիսար. Գոյամերը. 28
11 40 Գեղեցիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Գեղեցիկ [Բոլոր ուրբաթ] 25
12 — Գեղեցիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. 2

Կամուրջէն Արնաւուտ Եղբարներ Եղբարներ Ընդհանուր Ժամերը

3 50 Իսկ. Գուրուչ. Գեղ. Զէնկ. Վանիկ Գանա. Ա. Հիսար Գանիկ. Զուրգ. Բալաթ Գեղ. 19
4 40 Ուղղակի Գանիկ [Բոլոր ուրբաթ] 18
4 25 Ուղղակի Գանիկ (Բոլոր ուրբաթ) 17
9 25 Գեղեցիկ. Գուրուչ. Գեղեցիկ. Զէնկ. Վանիկ. Գանիկ. (Գանիկ գիշերի շոգ. հետ պիտի հաղորդուցուն) 28
10 5 Գանիկ Ա. Հիսար Գանիկ. Զուրգ. Բալաթ. Գեղ. Թարգ. Մեկնում. Գանիկ (Ուրբաթները Գեղեցիկ.) 17
10 40 Իսկ. Գուրուչ (Բոլոր ուրբաթ) 19
10 45 Գեղեցիկ Գանգրան. Գեղեցիկ. Զէնկէն. Վանիկ. Գանա. Գեղեցիկ (Ուրբաթի օրերը Իսկ. Գանա. Վարտոր շոգ. հետ պիտի հաղորդուցուն) 33
11 20 Գանիկ. Ա. Հիսար Գանիկ. Զուրգ. Բալաթ. Գեղեցիկ. Գեղեցիկ (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 45 Գանիկ. Գուրուչ. Գեղ. Զէնկ. Վանիկ. 34

ԻՄԱԿԻՍՏԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ

Իսկիքեսարէն Կամուրջ Կամուրջէն Իսկիքեսար

— —	— —	— —	— —
— —	6 25 Գեղեցիկ	— —	— —
— —	7 5	*8 30 Գեղեցիկ	8 15
— —	8 5 Վասոփ	8 —	9 5
— —	8 20 Գեղեցիկ	8 50 Վասոփ	9 50
2 — *	9 —	3 45 Գեղեցիկ	10 10 Գեղեցիկ
2 30 Գեղեցիկ	9 30	4 15	10 30 Ֆեներ
3 —	10 — Ֆեներ	4 30 Ֆեներ	10 40 Գ.
3 30	10 20 Գեղեցիկ	5 15 Վասոփ	11 —
3 45 Ֆեներ	10 50	5 25	11 20 Ֆեներ
4 20	11 — Գանգրան	5 45 Գեղեցիկ	11 20
4 50	11 10 Ֆեներ	6 15 Ֆեներ	11 50
5 30 Ֆեներ	11 20	6 20	11 55 Գ.
5 35 Վասոփ	11 40	7 5	12 5
6 —	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիքեսարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիքեսար
— —	6 25 Գեղեցիկ	— —	7 5
— —	7 5	— —	8 15 Գեղեցիկ
— —	**8 — Վասոփ	2 35	9 5
2 15	8 20 Գեղեցիկ	3 50 Վասոփ	9 45
3 — Գեղեցիկ	9 — Գեղեցիկ	3 — Գեղեցիկ	10 10 Գեղեցիկ
3 40	9 30	3 45 Գեղեցիկ	10 30 Ֆեներ
3 45 Ֆեներ	10 — Ֆեներ	4 30 Ֆեներ	10 40
4 20	10 10 Գեղեցիկ	4 40	11 20 Ֆեներ
5 5	10 40	5 15 Վասոփ	11 20
5 30 Ֆեներ	11 10 Ֆեներ	5 20	11 40
*5 35 Վասոփ	11 10	5 45 Գեղեցիկ	12 5
6	11 40	6 15 Ֆեներ	— —
— —	12 5	6 20	— —

* Այս երթեւեկութիւնն Շրջիկ ատենքուն, և Լաքաթի օրերը Գուրուչ. շաբաթի հանգիստի։
** Բոլոր կիրակի օրերն։

ՀԱՐԼՄ ԻՍԿԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ

ԲԱՑ ԻՍԿԻՔԱՔ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարլմէն Սալատ (բոլոր կիրակի օրերն)
4 45 » » (Միայն օրերը ժ. 5 15)
10 40 » » (Բոլոր կիրակի օրերն)
11 20 » » (Միայն կիրակի օրերն ժ. 10 45ին)
3 — Կամուրջէն Հարլմ Սալատոյ (բոլոր ի կիրակի օրերն)
4 15 Կամուրջէն Հարլմ. ուշի Սալատոյ (Միայն օրերը ժ. 5)
10 10 Կամուրջէն Հարլմ. ուշի Սալատոյ (բոլոր ի կիրակի օրերն)
11 10 Կամուրջէն Հարլմ. ուշի Սալատոյ (Միայն օրերը ժ. 10 10ին).

ԻՍԿԻԿԻՍՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԼԷՍԻՆ

ՆԻ

ԳԱՂԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄՈՒՐՋԱՅ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիքեսարէն Գաղաթաշ Սիրբեճի
5 30 Իսկիքեսարէն Սիրբեճի
10 — Իսկիքեսարէն Սիրբեճի
11 10 » Գաղաթաշ (Եղեռի գիշերի շոգեն. հետ կը հաղորդուցուի)
4 30 Սիրբեճէն Իսկիքեսար
6 15 Սիրբեճէն Գաղաթաշ Իսկիքեսար
10 30 Սիրբեճէն Իսկիքեսար
11 20 Գաղաթաշէն Իսկիքեսար

* Այս երթեւեկութիւնը Նոյմ. 16ին վերջ ունի չեն ունենար։
* Բոլոր ի Ուրբաթ օրերն։

Ցամ. — Օգէ մի գոյացաւ նպատ ատեն. Լաքաթաց երթեր գանուած անոյշ պիտի ելնեն. 181

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսոյ

Այս ամսուան մէջ ստացուած եւ ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (որոնց որք կը կազմեն ապահովագրեալ գումարներ գլուխ, Ֆր. 5,359,251
Բամիներու գանձումն » 1,543,306
Վնասներու մարմնոյ ստիպ. » 296,100
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հաստոյթ Ֆր. 36,699,959-12
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց Ֆր. 403,448,921-53
Վճարեալ գումարք » 141,324,497—

Տեղեկութիւնաց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՍԻՆԼԻ ՊՈՆՏԻ Թիւնէլի հրապարակ, առաջ Մայէրի, երկրորդ յարկ։ 609

Ընկերութեան անդանատարն է Պ. Ս. ԱՏԼԻՔ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ալյէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն որ անխնայ բաղադրութիւն մի է զուտ բուսակերնց, է դասանելի եւ այդպէս կազդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիկական թանգարանց, որ յառաջ կուգան ամպամածուտ վայրերու ջերմաստ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ազդեցիկ ասպդ յատկութիւնը երբայի աւելի է նորա անհամար արդեանցը ասպդ գիտութեամբն։ Այս Ֆիզիկական խանգարութիւնքն յառաջ կուգան օդի մէջ լողացող թունաւոր անեալ բեմի նիւթից միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորութիւն, որոց ամենեանքը ստրուած է. ջերմն և ապաստ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն, մալարիան տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր որ մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ բուսեալ ժամանակ նիւթերով, կամ բաց ոգիներէն և ակամներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, որոնց մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այլերի ջերմի ու տենդից զատ կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթից կամ կազերու ազդեցութիւնը և դարս կը վանէ զայն մարմնոյ մէջեն, որոյ գործածութիւնն սառապէս անվնաս և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համաձայն գործածուի։ Ամենասիրելի Մինասեան և բնկերաց Ամերիկեան վաճառատան ոչ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

Ապառնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ